

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/20/2025
Identifikačné číslo spisu:	7711205215
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7711205215.5

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a členiek senátu JUDr. Martiny Valentovej a JUDr. Andrey Dudášovej v spore žalobcov 1/ E. O., narodená XX. G. XXXX, XXXX K. K., L., XXXXX, S., N., 2/ Z. F., narodený XX. H. XXXX, XXXX C. G., R. S., M., N., 3/ Z. F., narodený XX. H. XXXX, správca zvereneckého fondu J. F. Z. V., XXXX C. G., R. S., M., N., 4/ C. F., narodený XX. H. XXXX, XX W. XXst R. R. XXX, X. T., NY XXXXX N., 5/ Z. F., narodený XX. C. XXXX, XXXX P. M. K., W. Y., CA XXXXX, N., zastúpených advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Košice, Čajakova 5, proti žalovanej Slovenská republika - LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Námestie SNP 8, IČO: 36038351, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Irena Sopková, s.r.o., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 7529/4E, IČO: 48301728, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Irena Sopková, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/67/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. októbra 2024 č. k. 6Co/128/2024-1689

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovia 1/ až 5/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom zo 04. októbra 2019 č. k. 16C/67/2011-1201 žalobu žalobcov 1/ až 5/ (ďalej spolu aj „žalobcov“) zamietol (výrok I.) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania s tým, že o výške tohto nároku bude rozhodnuté v osobitnom uznesení (výrok II.).

1.1. Po ustálení aktívnej legitímácie žalobcov v tomto konaní na podanie žaloby o určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch, prvostupňový súd skúmal splnenie podmienky existencie naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písmeno c) CSP. Konštatoval, že v tomto konaní boli predložené listy vlastníctva, kde je ohľadne predmetných nehnuteľností ako vlastníč zapísaná žalovaná. Keďže naliehavý právny záujem pri určení, že predmetné nehnuteľnosti patria do

dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov bol daný už tým, že je niekto iný vedený na listoch vlastníctva, ako právni predchodcovia žalobcov, o ktorých žalobcovia tvrdia, že v čase smrti boli vlastníkmí predmetných nehnuteľností, prvostupňový súd uzavrel, že je daný naliehavý právny záujem na strane žalobcov o takéto určenie.

1.2. Právne vec posúdil podľa § 124, § 126 ods. 1,2, § 132 ods. 1,2 OZ a uviedol, že vlastnícke právo sa nepremlčuje, preto ak si žalobcovia neuplatnili nároky v zmysle reštitučných predpisov, môžu sa domáhať určenia vlastníckeho práva k svojmu majetku podľa Občianskeho práva, ak podľa ich názoru došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu (3Cdo/21/2000 resp. ÚS SR II. US 231/09).

1.3. Ďalej uviedol, že v konaní bolo preukázané, že sporné nehnuteľnosti boli pôvodne zapísané v pozemknoknižných vložkách v prospech právnych predchodcov žalobcov. Rovnako bolo preukázané, že voči sporným pozemkom sa začalo vyvlastňovacie konania, a to na základe vyvlastňovacej dohody z 10. januára 1939 uzavretej medzi Československým štátom, vojenskou správou, zastúpenou Ministerstvom národnej obrany a vlastníkmí, medzi ktorými boli aj právni predchodcovia žalobcov. Títo súhlasili s týmto vyvlastňovacím výmerom, nakoľko im mala byť poskytnutá jednak peňažná náhrada a náhrada in natura. Bolo tiež preukázané, že Ministerstvo národnej obrany v zmysle tejto dohody aj poukázalo V. čiastku 300.000 Kč, ako zálohovú úhradu pre právnych predchodcov žalobcov za pozemky, ktoré od menovaných mala Vojenská správa získať vyvlastnením. Štátny pozemkový úrad dňa 05. októbra 1943 oznámil Vojenskému lesnému podniku, riaditeľstvu, že jeho žiadosť o súhlas prevodu vlastníckeho práva ohľadne predmetných nehnuteľností, v zmysle Vyvlastňovacej dohody z 10. januára 1939 musí odmietnuť, nakoľko „v čase uzavretia dohody neexistovali také zákonné opatrenia, ktoré by boli obmedzovali voľnú dispozíciu Židov a ich nehnuteľný majetok“. Ďalej z oznámenia Štátneho pozemkového fondu z 18. marca 1943 bolo preukázané „že ohľadne vyvlastnenia pozemkov B. F. vojenskou správou, Štátny pozemkový úrad nemal žiadne námietky proti prevedeniu vlastníckeho práva v zmysle vyvlastňovacej dohody zo dňa 10. 01. 1939, ale táto bola uzavretá pred vydaním zákonov o pozemkovej reforme Slovenského štátu, a keďže ide o príslušníkov maďarského štátu židovskej národnosti, pôda týchto vlastníkov prepadla v prospech štátu na základe zákonov o novej pozemkovej reforme“. Pokiaľ išlo o žalovanú, súd mal za preukázané, že táto bola zapísaná ako vlastníčka predmetných nehnuteľností na základe osvedčenia o dedičstve, ktoré bolo spísané notárskou zápisnicou č. N18/99, Nz18/99 dňa 11. januára 1999, a to na základe prehlásenia svedkov o vydržaní týchto pozemkov na základe kúpy od právneho predchodcu žalobcov ešte niekedy v roku 1934.

1.4. Následne s poukazom na ustanovenie § 150 ods. 1 nar. č. 198/1941 sl.z. a vyhl. č. 231/1942 U.n. prvostupňový súd konštatoval, že počnúc 15. májom 1942 sa Slovenský štát stal vlastníkom predmetných nehnuteľností ex lege; na uvedenom nič nezmenilo ani to, že vlastníctvo štátu nebolo zapísané následne do pozemkovej knihy, respektíve s poznámkou prevzatia. „Keďže predmetné nehnuteľnosti ku dňu 15. 05. 1942, boli vo vlastníctve Slovenského štátu, v čase smrti právnych predchodcov žalobcov, teda B. F., ktorý zomrel v roku XXXX a K. F., ktorá zomrela v roku XXXX, nemohli byť v ich vlastníctve, a z tohto dôvodu, súd žalobu zamietol“. Prvostupňový súd ďalej poukázal (aj) na medzinárodnú dohodu, ktorú uzavreli Spojené štáty americké a Československá socialistická republika dňa 29. januára 1982, z ktorej „vyplýva že bolo dohodnuté vyrovnanie finančných nárokov medzi vládami Československej socialistickej republiky a vládou Spojených štátov vo veciach reštitučných nárokov a teda podľa tejto dohody v zmysle informácie z Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky, vlastníci a občania Spojených štátov, ktorí žiadajú majetkové nároky na území Českej alebo Slovenskej republiky, teda nástupníckych štátov Československej socialistickej republiky, sú viazaní touto medzinárodnou dohodou, a teda ich nárok sa prenáša na Spojené štáty americké, keďže zo strany štátu, teda Slovenskej republiky, boli vo vzťahu k Spojeným štátom americkým už tieto nároky vyrovnané. Táto zmluva je účinná a platná od 02. 02. 1982, a teda vzťahuje sa aj na prípad nároku žalobcov, preto aj z tohto dôvodu súd nemohol ich žalobe vyhovieť“.

1.5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 22. novembra 2022 sp. zn. 6Co/34/2020 v spojení s opravným uznesením z 25. júla 2023 sp. zn. 6Co/34/2020 zmenil prvostupňový rozsudok a určil, že spoluvlastnícke podiely bližšie určených nehnuteľností patria do dedičstva po neb. K. K. F., rod. F., zomrelej XX. H. XXXX a po neb. B. F., zomrelom v roku XXXX. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolený súd“) na základe dovolania podaného

žalovanou zrušil napadnutý odvolací rozsudok a opravné uznesenie z procesných dôvodov (chybný výrok rozsudku nebolo možné konvalidovať opravným uznesením) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Odvolací súd následne ostatným rozsudkom z 29. októbra 2024 č. k. 6Co/128/2024-1689 zmenil prvostupňový rozsudok a určil, že spoluvlastnícke podiely bližšie určených nehnuteľností patria do dedičstva po neb. K. K. F., rod. F., zomrelej XX. H. XXXX a po neb. B. F., zomrelom v roku XXXX. O trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu pred prvostupňovým a odvolacím súdom priznal žalobcom a pred dovolacím súdom žalovanej.

3.1. Konštatoval, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 ods. 1, 2 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, avšak zo zisteného skutkového stavu nevyvodil správny právny záver, a preto odvolací súd rozsudok podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobe vyhovel. V podstatnom uviedol, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil tým, že aplikoval ustanovenie § 150 ods. 1 nar. č. 198/1941 Sl.z. v spojení s vyhláškou štátneho pozemkového úradu č. 231/1942 U.n. bez toho, aby aplikoval zák. č. 128/1946 Zb. Zároveň nesprávne vyhodnotil právne dôsledky medzinárodnej dohody, ktorú uzavreli Spojené štáty americké a Československá socialistická republika dňa 29. januára 1982 a jej dopad na nárok uplatnený v tomto konaní.

3.2. Následne citoval ustanovenie § 150 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 198/1941 Sl.z. a § 1, § 2, § 4 ods. 1, § 15 zákona č. 128/1946 Sb. a uviedol, „že aj keby bolo preukázané tvrdenie žalovanej, že k prevodu vlastníctva na štát malo dôjsť ex lege na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z., dňom účinnosti zákona č. 128/1946 Sb. je potrebné ex lege majetkový prevod týkajúci sa nehnuteľného majetku právnych predchodcov žalobcov považovať za neplatný“. Ďalej uviedol, že nebolo v konaní sporné, že v PKV nedošlo k zápisu o majetkovom prevode alebo akomkoľvek majetkovoprávnom konaní na základe nar. č. 198/1941 Sl. z. a právny predchodcovia žalobcov boli naďalej zapísaní ako vlastníci predmetných nehnuteľností (až do zápisu na základe notárskej zápisnice v roku 1999). Rovnako tak nebolo listinnými dôkazmi preukázané, že by došlo k majetkovoprávnemu konaniu na základe nar. č. 198/1941 Sl.z. resp. že by Štátny pozemkový úrad vyhláškou v Úradných novinách určil, že predmetné nehnuteľnosti vo vlastníctve právnych predchodcov žalobcov, ako osôb židovského pôvodu, sa v zmysle uvedeného nariadenia stali k určenému dňu vlastníctvom slovenského štátu. Rovnako nebolo preukázané, že by za tieto nehnuteľnosti bola právnym predchodcom žalobcov (alebo ich nástupcom) poskytnutá Štátnym pozemkovým úradom dodatočne náhrada podľa § 156 a § 159. Za daných okolností nemožno vytknúť právnym predchodcom žalobcov, ako oprávneným osobám (ich právnym nástupcom), že po návrate po oslobodení sa v dobrej viere vo vzťahu k evidencii v PKV (kde neboli zaznamenané žiadne zmeny) domnievali, že nie je potrebné osobitnou žalobou sa domáhať nápravy, a to aj s poukazom na záväzný výklad Povereníctva financií, číslo XX/XXXX/XXXX zo dňa 05. 10. 1956, reg. č. XXX/P-XXXX, na ktorý upriamili pozornosť žalobcovia. Uvedené platí o to viac, že v konaní nebolo preukázané, že by následne došlo administratívnym rozhodnutím k vysloveniu, že predmetné nehnuteľnosti ako nereštituované sú vo vlastníctve Československého štátu (ani, že by takéto rozhodnutie bolo vyvesené na úradnej tabuli ONV). Aj keby vzhľadom na faktickú dispozíciu štátu s nehnuteľnosťou bolo potrebné, aby konanie podľa zákona č. 128/1946 Sb. prebehlo, odvolací súd mal za to, že aj keď v § 8 zákona č. 128/1946 Sb. v znení zákona č. 79/1948 Sb. je uvedené, že sa nárok premŕčuje v lehote troch rokov (pričom táto lehota na podanie žiadosti má prekluzívny charakter), neznamená to, že pokiaľ poškodení alebo ich dedičia sa nedomáhali reštitúcie a nedosiahli rozhodnutie súdu o reštitúcii podľa zákona č. 128/1946 Sb., vzniklo vlastnícke právo štátu, resp. štát zostal i naďalej vlastníkom tohto majetku. Vlastnícke právo sa nepremŕčuje, preto aj v tom prípade, ak si žalobcovia (resp. ich právny predchodcovia) neuplatnili nároky v zmysle reštitučných predpisov, môžu sa domáhať určenia vlastníckeho práva k svojmu majetku podľa občianskeho práva, ak podľa ich názoru došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu (na Slovensku pozri napr. 3Cdo/21/2000, II. US 231/09, II. ÚS 249/2011).

3.3. Odvolací súd zdôraznil, že v konaní pritom nebolo preukázané, že k majetkovému prevodu (z právnych predchodcov žalobcov na štát) došlo za primeranú odplatu, alebo z podnetu pôvodného vlastníka (oprávneného), alebo v jeho prevažnom záujme. Nebolo preukázané, že by za tieto nehnuteľnosti bola právnym predchodcom žalobcov (alebo ich nástupcom) poskytnutá Štátnym pozemkovým úradom dodatočne náhrada v zmysle zákona č. 128/1946 Sb.. Pokiaľ začalo

vyvlastňovacie konanie ohľadne predmetných pozemkov, nebolo začaté v zmysle uvedeného zákona a zároveň vyvlastňovacie pokračovanie nebolo skončené, a vyvlastňovacia dohoda nebola prevezená, tak ako to vyplýva zo skutkových zistení súdu prvej inštancie uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku (najmä zo správy Štátneho pozemkového fondu z 01. marca 1943). Žalovaná v konaní poukazuje iba na listiny preukazujúce začatie vyvlastňovacieho konania, avšak nepredložila dôkazy preukazujúce jeho ukončenie, naopak sama konštatovala, že výkup nebol ukončený, pretože došlo k zabratiu majetku na základe zákona (§150 nar.č. 198/41 Sl. z.). Okolnosť, či sa žalovaná skutočne správala ako vlastníka predmetných pozemkov na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z. v súvislosti s neuplatnením práv oprávnených v zmysle zákona č. 128/1946 Sb. (mimo toho, že začala vykonávať faktickú moc nad vecou) je spochybnená aj tým, že ani nedala zapísať svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností. Žalovaná nikdy nebola evidovaná ako vlastníka dotknutých nehnuteľností a nikdy sa tohto práva nedomáhala ani určovacou žalobou alebo v rámci ROEP a prvýkrát došlo k zápisu vlastníctva až na základe notárskej zápisnice z roku 1999, avšak na základe iného (tvrdeného, avšak nepreukázaného) právneho titulu (kúpnej zmluvy).

3.4. Pokiaľ žalovaná poukazovala na rozhodovaciu prax súdov ohľadne problematiky prechodu vlastníckeho práva podľa ustanovenia § 150 ods. 1 nariadenia č. 198/1941 Sl. z. v nadväznosti na vyhlášku Štátneho pozemkového úradu č. 234/1942 Un zverejnenú v úradných novinách a hlavne s poukazom na ustanovenie zákona dočasného národného zhromaždenia č. 128/1946 Sb. v znení zákona č. 79/1948 Zb., a to rozhodnutia KS Prešov sp. zn. 6Co/206/2011, KS Trnava 11Co/144/2012 a KS Trenčín sp. zn. 5Co/379/2017 odvolací súd zdôraznil, že rozhodnutia krajských súdov netvoria záväznú judikatúru, preto ich závery nie sú záväzné a možno sa od nich odkloniť. Napriek tomu odvolací súd uviedol, že v uvedených rozhodnutiach sa jedná o iné skutkové okolnosti, keďže (na rozdiel od uvedených prípadov, kde k zápisu vlastníctva štátu došlo postupom na základe spomínaného nariadenia) v preskúmvanej veci bolo vlastníctvo SR zapísané až na základe notárskej zápisnice zo dňa 11. 01. 1999 a dovtedy boli právni predchodcovia vedení v katastri nehnuteľností (predtým v PKV) ako vlastníci, preto nebol dôvod uplatňovať si nároky v reštitučnom konaní. Žalovaná ďalej poukazovala na rozhodnutia ústavného súdu II. ÚS 652/2013 a IV. ÚS 495/2011, NS SR sp. zn. 7Cdo/299/2019, ktoré však tiež nebolo možné aplikovať na preskúmvaný spor vzhľadom iné skutkové okolnosti, čo ďalej rozviedla.

3.5. Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil aj tým, ak uzavrel, že nemohol žalobe vyhovieť s poukazom na medzinárodnú dohodu, ktorú uzavreli Spojené štáty americké a Československá socialistická republika dňa 29. januára 1982, ktorou sú podľa súdu prvej inštancie vlastníci a občania Spojených štátov viazaní, a teda ich nárok sa prenáša na Spojené štáty americké. To, že v takýchto prípadoch je potrebné brať zreteľ aj na dohodu už bolo súdnou praxou ustálené, napr. v rozhodnutí sp. zn. 3Cz/60/86. Podporne poukázal na rozhodnutie českého ústavného súdu IV. ÚS 17/04, rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach 1Co/82/2011, ktoré prešlo aj testom ústavnosti (I. ÚS 457/2012), keď ústavný súd nezistil, že by posudzovaný rozsudok krajského súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Krajský súd v uvedenom rozhodnutí uviedol, že tým, že nejde o všeobecne záväzný právny predpis, nie sú uvedené osoby takouto dohodou viazané a jej obsah im iba umožňuje uplatniť určitým spôsobom svoje nároky na odškodnenie voči vláde USA. Skutočnosť, že takúto možnosť nevyužili (tak ako je tomu aj v danom prípade podľa správy od Správy pre veci majetkové a devízové zo dňa 10. novembra 1998) však nemá za následok zánik ich vlastníckeho práva. Odvolací súd sa stotožňuje s uvedenou úvahou, teda má za to, že iba v prípade, ak by žalobcovia (a ich právni predchodcovia) túto možnosť uplatniť si nárok voči vláde USA využili, bolo by nevyhnutné zohľadniť to v tomto konaní. Avšak skutočnosť, že žalobcovia ani ich právni predchodcovia nevyužili možnosť uplatniť určitým spôsobom svoje nároky na odškodnenie voči vláde USA, nemá za následok zánik ich vlastníckeho práva a neznemožňuje im domáhať sa svojich vlastníckych práv v tomto konaní.

3.6. V súvislosti s notárskou zápisnicou č. N18/99, Nz 18/99 z 11. januára 1999 odvolací súd, po interpretácii právneho inštitútu osvedčenia vydaného notárom ako verejnej listiny, konštatoval, že takéto osvedčenie nie je právnym úkonom. S poukazom na dovolacie rozhodnutie 4MCdo/24/2008 potom uviedol, že Notársky poriadok ani hmotné právo nemá osobitné ustanovenie, ktoré by umožňovalo osobe tvrdiacej o sebe, že bola vydaným osvedčením dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil jeho neplatnosť alebo neúčinnosť. V hmotnom práve sa nachádzajú len zákonné ustanovenia, ktoré upravujú

platnosť právneho úkonu. Účastník sa preto nemôže s úspechom domáhať určenia neplatnosti, resp. neúčinnosti takéhoto osvedčenia. Vychádzajúc z uvedeného, súd nemôže určovať neplatnosť osvedčenia vydaného notárom a túto otázku nemôže posudzovať ani ako prejudiciálnu. V zmysle ustálenej súdnej praxe súd môže posudzovať iba (ne)splnenie zákonných podmienok pre vydanie osvedčenia - vyhlásenia o vydržaní nehnuteľnosti podľa ustanovenia § 63 zák. 323/1992 Zb. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené ako prejudiciálnu otázku skúmal v zmysle ustálenej súdnej praxe (ne)splnenie zákonných podmienok pre vydanie osvedčenia - vyhlásenia o vydržaní nehnuteľnosti podľa ustanovenia § 63 zák. 323/1992 Zb. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že podmienky pre vydanie osvedčenia sú viazané na preukázanie všetkých zákonných podmienok v ňom uvedených. Dôkazné bremeno ohľadne preukázania oprávnenej držby a dobromyseľnosti držiteľa, bolo na žalovanej. Podľa predmetnej notárskej zápisnice z 11. januára 1999, svoje vlastnícke právo žalovaná odôvodňuje tým, že predmetné nehnuteľnosti vydržal jej právny predchodca, ktorý ich nadobudol kúpnu zmluvou ešte v roku 1934 - od pôvodných pozemkoknížnych vlastníkov, a od roku 1934 bola podľa nej táto držba pokojná, dobromyseľná a nepretržitá, a vzhľadom na túto skutočnosť došlo k vydržaniu vlastníckeho práva. Súčasťou notárskej zápisnice však predmetná kúpna zmluva nie je, a svedkovia, ktorí notársku zápisnicu, ako svedkovia podpisovali, a to E. Y., a Ing. H. Y., títo sa nevedeli vyjadriť k tomu, kde táto kúpna zmluva sa nachádza, resp. ju nevedeli bližšie popísať. Žalovaná v priebehu konania od tvrdenia o existencii kúpnej zmluvy z roku 1934 upustila vyjadriť názor, že v tomto konaní bolo preukázané, že vlastníctvo jej patrí aj keď na základe iného právneho titulu, ako je vydržanie. Odvolací súd uzavrel, že žalovaná hodnoverným spôsobom nepreukázala, že prešlo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na Slovenskú republiku vydržaním odvodzujúc svoju dobromyseľnosť od titulu tvrdeného v notárskej zápisnici - t.j. kúpnej zmluvy z roku 1934. Pretože žalovaná nesplnila podmienky pre vydanie osvedčenia - vyhlásenie o vydržaní nehnuteľností obsiahnutého v notárskej zápisnici z 11. januára 1999, bola tým spochybnená hodnovernosť zápisu v katastri nehnuteľností LV č. XXX, XXX a LV č. XXX v kat. území J. nad Y..

3.7. Pokiaľ dovolací súd v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení poukázal obiter dictum na rozhodnutie NS SR zo dňa 13. mája 2024 sp. zn. 1VCdo/1/2024 (R 15/2024) odvolací súd uviedol, že skutkový stav preskúmvanej veci vylučuje aplikáciu tohto judikátu vo vzťahu k posudzovaniu vydržania sporných nehnuteľností žalovanou (jej vstupu do držby), keďže v preskúmvanom prípade bola dobromyseľnosť žalovanej absolútne spochybnená. Dobromyseľnosť držby preukazovala neexistujúcou kúpnu zmluvou z roku 1934, následne samotná žalovaná tvrdila v októbri roku 2001 (a aj v tomto konaní), že nevie preukázať dobromyseľnosť držby predmetných nehnuteľností, ktoré odvodzuje od notárskeho osvedčenia o vydržaní N18/99, Nz18/99. V priebehu sporu nebola pred súdom preukázaná existencia objektívnej skutočnosti, že žalovaná (jej právny predchodca) nemohla mať pochybnosti o tom, že predmetné nehnuteľnosti poctivým spôsobom nadobudla. Pokiaľ sa žalovaná bránila proti žalobe tvrdením svojho vlastníckeho práva, musí tvrdiť skutkové okolnosti, od ktorých odvodzuje svoj vstup do dobromyseľnej držby (svoj nadobúdaci titul) a o svojom tvrdení ponúknuť dôkazy. Odvolací súd sa osobitne zaoberal aj tým, či žalovaná vstúpila do dobromyseľnej držby na základe iných skutkových okolností, než sú tie, ktoré tvrdila v osvedčení NZ 18/99 (na základe ktorých bola ako vlastníčka zapísaná v katastri nehnuteľností). Tvrdené nadobudnutie vlastníctva ex lege na zákl. nariadenia 198/1941 Sl. z. vzhľadom na nápravu cestou zákona č. 128/1946 Sb., okrem už uvedeného v bodoch 35. až 46., nenapĺňalo ani podmienku dobromyseľnosti pri prípadnom vstupe do držby, nakoľko štát si musel byť vedomý, že nehnuteľnosti, ktoré patrili právnym predchodcom žalobcov boli nehnuteľnosti odňaté len v dôsledku arizačných fašistických zákonov a proces vyvlastnenia nebol ukončený. Odvolací súd uzavrel, že žalovanej chýbal právny titul vstupu do dobromyseľnej (oprávnenej) držby a už samotné nesplnenie tejto zákonnej podmienky vylučuje možnosť nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, ako sa toho žalobca domáhal počas celého konania a opakovane aj v odvolaní.

3.8. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4. Žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) podala proti rozhodnutiu odvolacieho súdu rozsahom obsiahle (na 30 stranách) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Po opise priebehu konania, historickej genézy a citácie množstva rôznorodých súdnych rozhodnutí žalovaná najskôr všeobecne uviedla, že odvolací súd nerešpektoval vyslovený právny názor dovolacieho

súdu. Navyše, rozhodol v rozpore s ustálenou súdnou praxou nielen najvyšších súdnych autorít, vrátane NS SR a ÚS SR. Rozhodnutie súdu je arbitrárne, nezákonné, vyjadruje ľubovôľu konajúceho súdu spojenou s nepredvídateľnosťou rozhodnutia. Odvolací súd vyslovil právne názory v napadnutom rozsudku, ktoré sú v rozpore aj s rozhodnutiami naprieč všetkých súdov SR, predovšetkým krajských súdov, ktoré rozhodujú o danej problematike jednotne. Takéto rozhodnutia súdov vzbudzujú u žalovanej, ktorou je Slovenská republika, nedôveru v konajúci súd. V neposlednom rade poukázala na obsah jej dovolania z 20. decembra 2022, kde uviedla konkrétne rozhodnutia tak NS SR, ÚS SR, ako aj rozhodnutia krajských súdov SR. Tieto rozhodnutia vychádzajú a citujú rozhodnutia uznávaných súdnych autorít tak NS SR, ako aj ÚS SR, a ich spochybňovanie jedným súdom, a to KS v Košiciach v danom senáte, znamená nielen odklon od ustálenej súdnej praxe, ale vytvára právnu neistotu účastníkov konania. Žalovaná nesúhlasila s napadnutým rozsudkom v celom rozsahu, t. j. dovolaním napadá výrok I. a výrok II. napadnutého rozsudku a navrhla, aby dovolací súd odložil právoplatnosť odvolacieho rozsudku a následne aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, prípadne, aby napadnutý rozsudok zmenil a žalobu žalobcov v plnom rozsahu zamietol. Žalovaná si zároveň uplatnila nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, trovy odvolacieho konania, trovy pôvodného dovolacieho konania a terajšieho dovolacieho konania vo výške 100%.

4.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP osobitne namietala, že konajúci súd nedal odpoveď na všetky nastolené otázky a riadne neodôvodnil rozhodnutie. Nerešpektoval pokyn dovolacieho súdu v tej istej veci, ale vec posúdil zase opačne, protichodne v rozpore so všetkými analogickými vecami iných súdov, dokonca NS SR a ÚS SR s tým, že si dovolil posudzovať rozhodnutia iných súdov, ako nesprávne. Dovolací súd nad rámec ešte prikázal súdu, aby vo veci konal a rozhodol aj k nastoleným tvrdeniam žalovanej. Súd v napadnutom rozhodnutí opomenul riadne a preskúmateľne vyjadriť sa k viacerým právne relevantným skutočnostiam, čo robí jeho rozhodnutie nepreskúmateľným. Súd nedoplnil dokazovanie pristúpil iba k vyhláseniu rozsudku, ktorý je v rozpore aj s právnym názorom dovolacieho súdu v danej veci.

4.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietala

(i) nesprávnu interpretáciu ustanovenia § 150 ods. 1 nariadenia č. 198/1941 Sl. z. v spojení s vyhl. Štátneho pozemkového úradu č. 231/1942 Úr. nov., z ktorých vychádzal prvostupňový súd, keď odvolací súd uviedol, že tieto ustanovenia nemožno interpretovať bez toho, aby bol aplikovaný zákon č. 128/1946 Sb. (bod 31 dôvodov odvolacieho rozhodnutia),

(ii) nerešpektovanie premlčacej doby vyplývajúcej z § 8 zákona č. 128/1946 Sb., kde odvolací súd zaujal podobný výklad ako pri zákone č. 229/1991 Zb. a zákone č. 87/1991 Zb., t. j., že pri zániku reštitučného nároku v dôsledku premlčania nedochádza k zániku vlastníckeho práva. V tomto ohľade poukázala na viaceré súdne rozhodnutia ÚS ČR (uverejnené v ZNaU pod č. 32/36, PL. ÚS 21/05, I. ÚS 285/2000, II. ÚS 18/97), NS ČR (28Cdo/2457/2019), dovolacieho súdu (1Cdo/62/1997, 3Cdo/6/2007, 5Cdo/280/2007, 6Cdo/187/2014, 6Cdo/214/2019).

4.2.1. V ďalšom za nesprávne právne posúdenie považovala:

„a) Otázku nadobudnutia vlastníckeho práva štátom na základe zákona č. 128/1946 Sb. v prípade, ak reštitučný nárok nebol uplatnený, nebol prejednaný. Správne mal odvolací súd túto otázku vyriešiť tak, že pôvodní vlastníci stratili vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z. s tým, že v zákonom stanovenej lehote si neuplatnili svoje reštitučné právo. O návrhu súd nekonal, nevydal žiadne rozhodnutie a toto rozhodnutie nemohlo nadobudnúť ani právoplatnosť a vlastníckeho právo pôvodných vlastníkov obnovené nebolo.

b) Nesprávne odvolací súd ustálil, že tým, že reštitučný nárok nebol uplatnený v zákonom stanovenej lehote podľa zák. č. 128/1946 Sb., pôvodní vlastníci nestratili svoje vlastníctvo a toto svoje vlastníctvo si mohli uplatniť vlastníckou žalobou. Správne mal odvolací súd uviesť, že nepodaním reštitučného nároku a neexistenciou právoplatného rozhodnutia, ktoré by deklarovalo vlastníctvo pôvodných vlastníkov, žalobcovia sa už nemôžu domáhať určenia svojho vlastníckeho práva, resp. nemôžu sa dožadovať určenia, že nehnuteľnosti, ktoré ku dňu smrti vlastnili ich vlastníci, patria do dedičského konania. Treba uviesť to, že ku dňu smrti pôvodných vlastníkov títo predmetné nehnuteľnosti už nevlastnili a nemôžu mať naliehavý právny záujem na takejto žalobe.

c) Nesprávne odvolací súd ustálil, že štát nikdy nenadobudol vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam, pretože pôvodní vlastníci nestratili vlastníctvo zákonmi, ktoré boli diskriminačné a ktoré neskôr boli zrušené, pretože štát nikdy nebol intabulovaný do pozemkovej knihy a nikdy

vlastníctvo štátu nebolo zapísané na príslušných listoch vlastníctva. Správne mal odvolací súd uviesť, že štát nadobudol vlastníctvo na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z., a to prevzatím, o čom svedčia listinné doklady založené v spise. ...

d) Nesprávne uviedol súd vo svojom rozhodnutí, že notárska zápisnica nemôže tvoriť právny titul nadobudnutia vlastníctva žalovanou, pretože nespĺňala náležitosti zákonom stanovených. Správne mal konajúci súd uviesť, že notárskou zápisnicou nemohla žalovaná nadobudnúť vlastnícke právo k predmetu sporu, pretože v tom čase už žalovaná bola vlastníkom týchto nehnuteľností, a to na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z. v spojení so zákonom č. 128/1946 Sb. v nadväznosti na nariadenie č. 231/1942 Úr. nov."

4.2.2. V ďalšom uviedla, že odvolací súd za zásadnú otázku, pre ktorú neakceptoval vznesenú námietku o nadobudnutí vlastníctva aj vydržaním považoval to, že žalovanej chýbal právny titul do vstupu dobromyseľnej oprávnenej držby. Žalovaná poukázala na dovolacie rozhodnutia 7Cdo/116/2021, 2Cdo/135/1998, 1VCdo/1/2024, 2Cdo/65/2015, rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 484/2015, I. ÚS 258/2019, III. ÚS 477/2015, I. ÚS 41/2020 a rozhodnutia NS ČR 22Cdo/2651/1999, 22Cdo/1050/2001.

5. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol resp. zamietol a priznal žalobcom náhradu dovolacích trov. Rovnako tak navrhli, aby dovolací súd zamietol návrh žalovanej na odklad vykonateľnosti napadnutého odvolacieho rozhodnutia. V podstatnom uviedli, že považujú rozsudok odvolacieho súdu za spravodlivý, jeho odôvodnenie o nesplnení jedného zo zákonných predpokladov vydržania - dobromyseľnosť držby zo strany žalovanej ako aj posúdenia aplikácie reštitučného zákonodarstva spĺňajú parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia súdu. Podľa ich názoru procesným postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Dôvody dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP zdôvodňuje žalovaná na strane 7 až 26 a v podstate v tejto časti tvorí dovolanie iba opis rozhodnutí bez bližšej relevancie žalovanej na konanie vo veci samej. Ďalej uviedli, že „konceptia myšlienok žalovanej je nedôvodná a netýka sa uvedenej veci. Právnym základom pre podanie žaloby samotnými žalobcami bola skutočnosť, že, žalovaná pristúpila k spísaniu NZ 18/99 zo dňa 11. 01. 1999 ... po tom, čo vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov bolo potvrdené deklaratórnym zápisom v evidencii katastra v konaní v roku 1998 a vychádzalo z právneho stavu nachádzajúceho sa v dotknutých PKV, na ktorých boli títo právní predchodcovia žalobcov zapísaní ako vlastníci. ... Zdôrazňujeme, že žalobcovia nikdy, ani pri podaní žaloby a ani počas konania neodvodzovali svoj naliehavý záujem od toho, že by im nehnuteľnosti boli konfiškované a že zák. č. 128/1946 Zb. došlo k ich zrušeniu. Predmetom žaloby bola skutočnosť, že na strane žalovanej neexistovali dôvody vydržania, ktoré uviedla pri vyhlásení, v súvislosti s vydržaním sporných nehnuteľností. Vzhľadom na to, že notárska zápisnica NZ 18/99 bola podkladom pre vklad vlastníckeho práva v prospech žalovanej, žalobcovia nemali inú právnu možnosť, iba sa domáhať svojho vlastníckeho práva prostredníctvom vtedy platného ust. § 80 OSP a nasl.". V súvislosti so žalovanou namietanou kolíziou reštitučného predpisu so všeobecnou úpravou vlastníckeho práva uviedli, že odvolací súd najskôr „skúmal existenciu majetkovoprávneho prevodu, ktorú by museli právní predchodcovia v osobitnom mimosporovom konaní podľa zák. č. 128/1946 Zb. namietat'. ... Z bodu 67 napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ... jednoznačne vyplýva, že nebol preukázaný akýkoľvek majetkový prevod - ani kúpou, dohodou, alebo aj majetkovoprávnym prevodom, ktorý by bol urobený v čase platnosti zákonov z doby neslobody. ... ak na PKV vložkách nebol takýto prevod evidovaný a zároveň žalovanou nebola preukázaná existencia takéhoto prevodu, právní predchodcovia žalobcov nemali možnosť domáhať sa vyhlásenia neplatnosti prevodu podľa zák. č. 128/1946 Zb. nakoľko žiadny prevod uskutočnený nebol. Právní predchodcovia žalobcov boli stále vlastníckmi. ... Správnym sa preto javí aj konštatovanie uvedené v rozsudku odvolacieho súdu o tom, že so zánikom práva oprávnenej osoby (právnych predchodcov žalobcov) postupovať podľa tohto zákona márnym uplynutím 3 ročnej lehoty ustanovenej neznamenal zánik vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov". Preto podľa názoru žalobcov žalovaná v konaní nemohla namietat' kolíziu s reštitučným zákonodarstvom. Pokiaľ žalovaná uviedla vo svoj prospech viaceré rozhodnutia súdnych autorít „vo všetkých rozhodnutiach bola konštatovaná existencia majetkovoprávneho prevodu podľa predpisov z čias neslobody, ktorých neplatnosť bola vyslovená zák. č. 128/1946 Zb. V prípade žalobcov však k majetkovoprávnemu prevodu, ktorého neplatnosti by bolo potrebné sa domáhať podľa osobitnej dikcie zák. č. 128/1946 Zb., nikdy nedošlo". Navyše existujú aj odlišné rozhodnutia (3Cdo/205/2009, či ÚS ČR I. ÚS 3943/14).

Žalobcovia zdôraznili, že zo žiadnych pozemnoknižných zápisov nevyplývalo, že na sporné nehnuteľnosti bola uvalená národná správa, ani nebolo predložené žiadne rozhodnutie, ktorým by sa konfiškoval predmetný nehnuteľný majetok. Jeho vlastními aj naďalej ostali právni predchodcovia žalobcov, pričom uvedený zákon neznamenal stratu vlastníckych práv.

6. Najvyšší súd uznesením z 30. apríla 2025 sp. zn. 7Cdo/20/2025 odložil právoplatnosť rozsudku odvolacieho súdu z 29. októbra 2024 č. k. 6Co/128/2024-1689, keď dospel k názoru, že návrh žalovanej na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia je dôvodný, pretože v prejednávanej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre vyhovie predmetnému procesnému návrhu. Preto odložil právoplatnosť rozhodnutia odvolacieho súdu tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, a to až do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovanej.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je síce sčasti prípustné, vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, avšak nie je dôvodné.

8. Už na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné generálne uviesť, že predmet dovolacieho prieskumu (či už podľa § 420 písm. f) alebo § 421 ods. 1 písm. a) CSP), bol limitovaný dovolacími dôvodmi uvedenými žalovanou, ktorými bol dovolací súd viazaný (§ 440 CSP). Z uvedeného potom vyplýva, že okolností týkajúce sa „kúpnej zmluvy z roku 1934“ (a tým aj obsahu notárskej zápisnice z 11. januára 1999 č. NZ 18/99), či začatého a nedokončeného vyvlastňovacieho konania, ktorá argumentácia v dovolaní absentovala, neboli už v rámci dovolacieho prieskumu právne významné. Navyše prvostupňový súd v ostatnom rozsudku zo 04. októbra 2019 zamietol žalobu (iba) z dôvodu (i) že štát sa stal vlastníkom sporných nehnuteľností ex lege dňom 15. mája 1942 na základe ustanovenia § 150 ods. 1 nariadenia č. 198/1941 sl. z. v spojení s vyhláškou č. 231/1942 U. n. a (ii) existencie dohody, ktorú uzavreli USA a ČSSR dňa 29. januára 1982. Proti tomuto prvostupňovému rozsudku podali odvolanie (iba) žalobcovia, takže vyššie uvedené otázky „kúpnej zmluvy z roku 1934“ (a tým aj obsahu notárskej zápisnice z 11. januára 1999 č. NZ 18/99), či začatého a nedokončeného vyvlastňovacieho konania už neboli explicitne v hre v rámci odvolacieho, ale ani dovolacieho konania (princíp subsidiarity).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť ňou podaného dovolania (aj) z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na

spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Žalovaná v podanom dovolaní v súvislosti s § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd nerešpektoval vyslovený právny názor dovolacieho súdu v jeho predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, že napadnuté odvolacie rozhodnutie je arbitrárne, nezákonné, nedalo odpoveď na všetky nastolené otázky, že odvolací súd riadne neodôvodnil rozhodnutie, ktoré je nepreskúmateľné. Namietala tiež, že odvolací súd nedoplnil dokazovanie (bod 4. a 4.1.).

13. Podľa názoru vec prejednávajúceho dovolacieho senátu i keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých vyvodil svoje právne závery vysvetlené v odôvodnení. Odôvodnenie ostatného odvolacieho rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a jeho obsahová (materiálna) náplň zakladá súhrnne jeho zrozumiteľnosť aj jeho všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

13.1. Už na prvý pohľad nezodpovedá realite námietka žalovanej, že odvolací súd nerešpektoval dovolacím súdom vyslovený právny názor v jeho predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, keďže ku zrušeniu predchádzajúceho odvolacieho rozhodnutia a jeho opravného uznesenia došlo (iba) z procesných dôvodov (chybný výrok rozsudku nebolo možné konvalidovať opravným uznesením). Ďalšie usmernenie malo povahu (iba) „nad rámec veci“ (obiter dictum), čo nepredstavuje záväzný právny názor nadriadeného súdu a navyše sa odvolací súd dostatočným spôsobom vyjadril aj k tomuto usmerneniu (body 55.1. až 55.3., 63. až 63.4. jeho dôvodov).

13.2. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, nebol ani povinný doplniť ďalšie dokazovanie, či nariadiť pojednávanie (§ 383 až 385 CSP). Rovnako tak odvolací súd splnil svoju manudukčnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 382 CSP. V neposlednom rade tiež v rozsahu podstatnom pre jeho nosné právne závery dostatočným spôsobom reagoval na všetky žalovanou nastolené otázky.

13.3. Odvolací súd dospel k názoru, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil tým, že aplikoval ust. §150 ods. 1 nar. č. 198/1941 Sl. z. v spojení s vyhláškou štátneho pozemkového úradu č. 231/1942 U.n. bez toho, aby aplikoval zákon č. 128/1946 Zb. a zároveň nesprávne vyhodnotil právne dôsledky medzinárodnej dohody, ktorú uzavreli Spojené štáty americké a Československá socialistická republika dňa 29. januára 1982 a jej dopad na nárok uplatnený v tomto konaní. V podstatnom poukázal na skutočnosť, že aj keby bolo preukázané tvrdenie žalovanej, že k prevodu vlastníctva na štát malo dôjsť ex lege na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z., dňom účinnosti zákona č. 128/1946 Sb. bolo potrebné ex lege majetkový prevod týkajúci sa nehnuteľného majetku právnych predchodcov žalobcov považovať za neplatný, pričom v spojitosti s nariadením č. 198/1941 Sl. z. nebol v PKV žiadny zápis o

majetkovom prevode alebo akomkoľvek majetkovoprávnom konaní a právni predchodcovia žalobcov boli naďalej zapísaní ako vlastníci predmetných nehnuteľností (až do roku 1999). Keďže o zmene vlastníctva nebolo vydané žiadne rozhodnutie (výmer, rozhodnutie o vyvlastnení, konfiškácii a pod.) ani nedošlo k zápisu vlastníckeho práva štátu v PKV, podľa odvolacieho súdu nebolo potom potrebné, aby prebehlo osobitné konanie podľa zákona č. 128/1946 Sb. s prípadným následkom premlčania nároku. Uvedené potvrdzoval aj záväzný výklad Povereníctva financií, číslo 53/5313/1956 z 05. októbra 1956, reg. č. 166/P-1956, predložený stranou žalobcov. Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené platilo o to viac, že v konaní nebolo rovnako preukázané, že by následne došlo administratívnym rozhodnutím k vysloveniu, že predmetné nehnuteľnosti ako nereštituované (podľa zákona č. 128/1946 Sb., pozn.) sú vo vlastníctve Československého štátu (ani, že by takéto rozhodnutie bolo vyvesené na úradnej tabuli ONV). K dohode uzavretej medzi USA a ČSSR dňa 29. januára 1982 odvolací súd v podstatnom uviedol, že tým, že nešlo o všeobecne záväzný právny predpis, neboli dotknuté osoby takouto dohodou viazané a jej obsah im iba umožňoval uplatniť určitým spôsobom svoje nároky na odškodnenie voči vláde USA. Skutočnosť, že takúto možnosť nevyužili (tak ako je tomu aj v danom prípade podľa správy od Správy pre veci majetkové a devízové zo dňa 10. novembra 1998) však nemalo za následok zánik ich vlastníckeho práva. Žalovaná v konaní nepreukázala ani oprávnenosť držby a dobromyseľnosť držiteľa (či už na základe kúpnej zmluvy, vyvlastňovacím konaním či vznikom vlastníctva ex lege) a na vec tým nebolo možné použiť ani judikát R 15/2024. Vyslovené právne závery odvolacím súdom, v kontexte so zisteným skutkovým stavom, nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnené resp. právne nekonformné. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací (prvostupňový) súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

14. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď podľa jej názoru odvolací súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 150 ods. 1 nar. č. 198/1941 Sl.z. v spojení s vyhláškou štátneho pozemkového úradu č. 231/1942 U.n. a ustanovenie § 8 zákona č. 128/1946 Zb., ďalej nesprávne právne posúdil otázku nadobudnutia vlastníckeho práva štátom na základe tohto zákona a že žalovanej chýbal právny titul do vstupu dobromyseľnej oprávnenej držby (bod 4.2., 4.2.1. a 4.2.2.).

15. So zreteľom na takto nastolené právne otázky a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v rozsahu žalovanou uvedených námietok).

16. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

17. Podľa § 150 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 198/1941 Sl. z. poľnohospodárske nehnuteľnosti vo vlastníctve Židov a židovských združení stanú sa dňom, ktorý určí Štátny pozemkový úrad vyhláškou v Úradných novinách, vlastníctvom slovenského štátu. Za tieto nehnuteľnosti sa poskytne dodatočne náhrada, ktorej výšku určí podľa § 156 a ktorú podľa § 159 vypláti Štátny pozemkový úrad.

17.1. Vyhláškou štátneho pozemkového úradu č. 231/1942 U. n., o prechode poľnohospodárskych nehnuteľností na území Slovenskej republiky, na ktoré sa vzťahuje paragraf 150 nariadenia č. 198/1941, bolo určené, že všetky poľnohospodárske nehnuteľnosti na území Slovenskej republiky, pokiaľ sa ešte nestali vlastníctvom Slovenského štátu, stávajú sa vlastníctvom Slovenského štátu ku dňu 16. mája

1942.

17.2. Podľa § 152 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 198/1941 Sl. z., účinného v rozhodnom čase (k 16. máju 1942) súdy na žiadosť Štátneho pozemkového úradu vložia v pozemkovej knihe vlastnícke právo na nehnuteľnosti, ktoré sa stali podľa § 150 vlastníctvom štátu, pre slovenský štát (Štátny pozemkový úrad), alebo na základe prídelovej listiny, poťažne kúpnopredajnej zmluvy pre osoby, ktoré Štátny pozemkový úrad v žiadosti označí (ods. 1). Súd môže žiadosť Štátneho pozemkového úradu, podanú podľa ods. 1, odmietnuť len pre nepríslušnosť a zamietnuť len preto, že odporuje pozemnoknižnému stavu (ods. 2). Proti uzneseniu súdu, ktorým sa nariaďuje vklad vlastníckeho práva podľa ods. 1, sťažnosť sa nepripúšťa [ods. 3 (toto ustanovenie bolo zrušené od 16. novembra 1943, pozn.)].

17.3. Podľa § 1 zákona č. 128/1946 Sb. akékoľvek majetkové prevody a akékoľvek majetkovoprávne konania, či sa týkajú majetku hnutel'ného alebo nehnuteľného, verejného alebo súkromného, sú neplatné, pokiaľ k nim došlo po 29. septembri 1938 pod tlakom okupácie, alebo politickej perzekúcie, ibaže ten, na koho majetok prešiel, alebo kto uzavrel iné majetkovoprávne úkony, je osoba štátne spoľahlivá a bude preukázané, že k majetkovému prevodu alebo k inému majetkovoprávnemu úkonu došlo za primeranú odplatu, alebo z podnetu pôvodného vlastníka (oprávneného), alebo v jeho prevažnom záujme.

17.4. Podľa § 2 zákona č. 128/1946 Sb. také isté nároky ako z majetkových prevodov neplatných podľa § 1 vyplývajú z majetkových prechodov prevedených po 29. septembri 1938 právnym predpisom neplatným (§ 15), alebo akýmkoľvek spôsobom, hlavne úradným výrokom, na základe takéhoto predpisu, alebo inak výrokom súdnym, alebo úradným, ktorý bude ako výrok z doby neslobody zrušený, alebo zmenený. To platí primerane aj o iných zásahoch do majetku, prevedených takýmito neplatnými predpismi alebo na ich základe, alebo takýmito súdnymi, alebo úradnými výrokmi.

17.5. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 128/1946 Sb. prislúchal nárok na reštitúciu poškodenému alebo jeho právnym nástupcom len za predpokladu, že nešlo o osobu štátne nespoľahlivú v zmysle § 5 zákona č. 128/1946 Sb.

17.6. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 128/1946 Sb. neplatnými právnymi predpismi sa v § 2 rozumejú predpisy, ktoré v rozpore s československou ústavou a zákonmi ju meniacimi a dopĺňujúcimi uskutočnili alebo umožnili zásahy do majetku Československej republiky a osôb vydaných národnej, rasovej alebo politickej perzekúcií.

18. Nosné právne závery, na základe ktorých odvolací súd vyhovel žalobe, boli podľa názoru dovolacieho súdu v ich súhrne, posudzujúc konkrétne skutkové okolnosti danej veci správne. Právne východiska odvolacieho súdu na základe vyššie citovaných ustanovení vychádzali z názoru, že aj keby bolo preukázané tvrdenie žalovanej, že k prevodu vlastníctva na štát malo dôjsť ex lege na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z., dňom účinnosti zákona č. 128/1946 Sb. bolo potrebné ex lege majetkový prevod týkajúci sa nehnuteľného majetku právnych predchodcov žalobcov považovať za neplatný. Ďalej v tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že (i) v konaní nebolo sporným, že v PKV nedošlo k zápisu o majetkovom prevode alebo akomkoľvek majetkovoprávnom konaní na základe nar. č. 198/1941 Sl. z. a právní predchodcovia žalobcov boli naďalej zapísaní ako vlastníci predmetných nehnuteľností (až do zápisu na základe notárskej zápisnice v roku 1999), (ii) nebolo listinnými dôkazmi preukázané, že by došlo k majetkovoprávnemu konaniu na základe nar. č. 198/1941 Sl. z. (iii) nebolo preukázané, že by Štátny pozemkový úrad vyhláškou v Úradných novinách určil, že predmetné nehnuteľnosti vo vlastníctve právnych predchodcov žalobcov, ako osôb židovského pôvodu, sa v zmysle uvedeného nariadenia stali k určenému dňu vlastníctvom slovenského štátu a (iv) rovnako nebolo preukázané, že by za tieto nehnuteľnosti bola právnym predchodcom žalobcov (alebo ich nástupcom) poskytnutá Štátnym pozemkovým úradom dodatočne náhrada podľa § 156 a § 159.

18.1. Na základe uvedeného odvolací súd ustálil, že keďže o zmene vlastníctva nebolo vydané žiadne rozhodnutie (výmer, rozhodnutie o vyvlastnení, konfiškácii a pod.) ani nedošlo k zápisu vlastníckeho práva štátu v PKV, nebolo potom potrebné, aby prebehlo osobitné konanie podľa zákona č. 128/1946 Sb.. V tejto súvislosti odvolací súd ďalej uviedol, že nemožno vytknúť právnym predchodcom žalobcov, ako oprávneným osobám, že po návrate po oslobodení sa v dobrej viere vo vzťahu k evidencii v PKV (kde neboli zaznamenané žiadne zmeny) domnievali, že nie je potrebné osobitnou žalobou sa domáhať nápravy. Poukázali tiež na záväzný výklad Povereníctva financií, číslo XX/XXXX/XXXX. zo dňa 05. októbra 1956, reg. č. XXX/P-XXXX, ktorý založili do spisu. Uvedené platilo o to viac, že v konaní

nebolo preukázané, že by následne došlo administratívnym rozhodnutím k vysloveniu, že predmetné nehnuteľnosti ako nereštituované sú vo vlastníctve Československého štátu (ani, že by takéto rozhodnutie bolo vyvesené na úradnej tabuli ONV). V neposlednom rade odvolací súd poukázal na to, že aj keby vzhľadom na faktickú dispozíciu štátu s nehnuteľnosťou bolo potrebné, aby konanie podľa zákona č. 128/1946 Sb. prebehlo, odvolací súd mal za to, že aj keď v § 8 zákona č. 128/1946 Sb. je uvedené, že sa nárok premlčuje v lehote troch rokov (pričom táto lehota na podanie žiadosti má prekluzívny charakter), neznamená to, že pokiaľ poškodení alebo ich dedičia sa nedomáhali reštitúcie a nedosiahli rozhodnutie súdu o reštitúcii podľa zákona č. 128/1946 Sb., vzniklo vlastnícke právo štátu, resp. štát zostal i naďalej vlastníkom tohto majetku. Odvolací súd s poukazom na dovolacie rozhodnutie 3Cdo/21/2000 a uznesenie ústavného súdu II. ÚS 231/09 konštatoval, že vlastnícke právo sa nepremlčuje ani v prípade, ak si žalobcovia (resp. ich právny predchodcovia) neuplatnili nároky v zmysle reštitučných predpisov, mohli sa preto domáhať určenia vlastníckeho práva k svojmu majetku podľa občianskeho práva, ak podľa ich názoru došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu. V tomto ohľade poukázal aj na ústavnoprávny výklad k iným reštitúciám, napr. podľa zákona č. 229/1991 Zb., či zákona č. 87/1991 Zb. (nález II. ÚS 249/2011, publikovaný v zbierke nálezov ÚS SR pod č. 22/2012).

18.2. Na podporu svojich záverov odvolací súd opakovane zdôraznil, že v konaní nebolo preukázané, že k majetkovému prevodu (z právnych predchodcov žalobcov na štát) došlo za primeranú odplatu, alebo z podnetu pôvodného vlastníka (oprávneného), alebo v jeho prevažnom záujme. Nebolo preukázané, že by za tieto nehnuteľnosti bola právnym predchodcom žalobcov (alebo ich nástupcom) poskytnutá Štátnym pozemkovým úradom dodatočne náhrada v zmysle nariadenia č. 198/1941 Sl. z. (odvolací súd nesprávne uvádzal zákon č. 128/1946 Sb., pozn.). Okolnosť, či sa žalovaná skutočne správala ako vlastníka predmetných pozemkov na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z. v súvislosti s neuplatnením práv oprávnených v zmysle zákona č. 128/1946 Sb. (mimo toho, že začala vykonávať faktickú moc nad vecou) bola spochybnená aj tým, že ani nedala zapísať svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností. Žalovaná nikdy nebola evidovaná ako vlastníka dotknutých nehnuteľností a nikdy sa tohto práva nedomáhala ani určovacou žalobou alebo v rámci ROEP a prvýkrát došlo k zápisu vlastníctva až na základe notárskej zápisnice z roku 1999, avšak na základe iného (tvrdeného, avšak nepreukázaného) právneho titulu (kúpnej zmluvy z roku 1934).

18.3. Pokiaľ žalovaná vo svoj prospech poukazovala na viaceré súdne rozhodnutia (6Co/206/2011, 11Co/144/2012, 5Co/379/2017, II. ÚS 652/2013, a IV. ÚS 495/2011, či 7Cdo/299/2019) odvolací súd zdôraznil, že rozhodnutia krajských súdov jednak netvoria záväznú judikatúru a jednak v uvedených odvolacích rozhodnutiach sa jednalo o iné skutkové okolnosti, keďže (na rozdiel od uvedených odvolacích prípadov, kde k zápisu vlastníctva štátu došlo postupom na základe spomínaného nariadenia) v preskúmvanej veci bolo vlastníctvo SR zapísané až na základe notárskej zápisnice zo dňa 11. januára 1999 a dovtedy boli právní predchodcovia vedení v katastri nehnuteľností (predtým v PKV) ako vlastníci, preto nebol dôvod uplatňovať si nároky v reštitučnom konaní. Ani označené rozhodnutia ústavného, či najvyššieho súdu nebolo možné aplikovať na preskúmvaný spor, vzhľadom iné skutkové okolnosti, čo odvolací súd následne konkretizoval (viď body 45.2., 45.2.1., 45.2.2., 45.2.3. jeho dôvodov).

19. Následne sa odvolací súd právne konformným spôsobom vyjadril aj k dohode medzi vládou ČSSR a vládou USA o vyporiadaní určitých otvorených nárokov a finančných otázok zo dňa 29. januára 1982, keď po jej interpretácii vyslovil záver, že tým, že nejde o všeobecne záväzný právny predpis, nie sú dotknuté osoby takouto dohodou viazané a jej obsah im iba umožňuje uplatniť určitým spôsobom svoje nároky na odškodnenie voči vláde USA. Skutočnosť, že takúto možnosť nevyužili (tak ako je tomu aj v danom prípade podľa správy od Správy pre veci majetkové a devízové zo dňa 10. novembra 1998) však nemá za následok zánik ich vlastníckeho práva. Podporne v tomto poukázal na rozsudok KS KE sp. zn. 1Co/82/2011, ktorý prešiel aj testom ústavnosti (I. ÚS 457/2012).

20. V ďalšom odvolací súd k inštitútu vydržania uviedol, že žalovaná v konaní nepreukázala oprávnenosť držby ani dobromyseľnosť držiteľa. Odvolací súd sa osobitne zaoberal aj tým, či žalovaná vstúpila do dobromyseľnej držby na základe iných skutkových okolností, než sú tie, ktoré tvrdila v osvedčení NZ 18/99 (na základe ktorých bola ako vlastníčka zapísaná v katastri nehnuteľností a od ktorej argumentácie

upustila žalovaná v priebehu konania). Tvrdené nadobudnutie vlastníctva ex lege na zákl. nariadenia 198/1941 Sl.z. vzhľadom na nápravu cestou zákona č. 128/1946 Sb., okrem už uvedeného v bodoch 35. až 46., nenapĺňalo ani podmienku dobromyseľnosti pri prípadnom vstupe do držby, nakoľko štát si musel byť vedomý, že nehnuteľnosti, ktoré patrili právnym predchodcom žalobcov boli nehnuteľnosti odňaté len v dôsledku arizačných fašistických zákonov a proces vyvlastnenia nebol ukončený. Odvolací súd uzavrel, že žalovanej chýbal právny titul vstupu do dobromyseľnej (oprávnenej) držby a už samotné nesplnenie tejto zákonnej podmienky vylučuje možnosť nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, ako sa toho žalobca domáhal počas celého konania a opakovane aj v odvolaní.

21. K ťažiskovej argumentácii dovolateľky namietajúcej neuplatnenie reštitučného nároku žalobcami (ich právnymi predchodcami) podľa § 8 zákona č. 128/1946 Sb. v trojročnej prekluzívnej lehote najvyšší súd na podporu záverov odvolacieho súdu (body 18. až 18.2.) uvádza, že v širšom ohľade súvisiacom s reštitúciami za nehnuteľností násilne odňatými štátom počas nedemokratického stavu spoločnosti (ako takými) ide o opakujúci sa spor vzťahu „lex specialis“ (v danom prípade zákon č. 128/1946 Sb.) a „lex generalis“ (OZ). Súd sa v rámci tohto sporu opakovane zaoberajú otázkou, či právny poriadok (ne)vylučuje uplatnenie práv vlastníckou žalobou vtedy, keď žalobca ako vlastník nevyužil (nemohol) využiť možnosť uplatniť svoj nárok prostredníctvom reštitučného zákona. Vo všeobecnosti sa vyprofilovali dva názory. Podľa jedného, ktorý je postavený na argumente nepremlčateľnosti vlastníckeho práva, je možné aj po uplynutí reštitučných lehôt domáhať sa ochrany vlastníckeho práva žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu (napr. 2MCdo/4/2014, 4Cdo/448/2013, 1Cdo/68/2019) a druhý názor vyjadruje, že v prípadoch prevzatia vecí štátom v rozhodnom období bez právneho dôvodu malo neuplatnenie ochrany podľa reštitučných predpisov za následok stratu možnosti domáhať sa ochrany podľa všeobecných predpisov, argumentujúc nemožnosťou obchádzania účelu a zmyslu špeciálneho reštitučného zákonodarstva a narušením princípu právnej istoty v právnych vzťahoch týkajúcich sa nehnuteľností (napr. 4Cdo/130/2007, 4Cdo/300/2008, 5MCdo/4/2009, 3Cdo/58/2012). Zjednotenie uvedenej rozdielnosti generálnym spôsobom je podľa názoru dovolacieho súdu problematické, nakoľko súdmi posudzované spory „lex specialis“ (reštitučné zákonodarstvo) vs. „lex generalis“ (OZ) spočívajú na rôznom historickom, obsahovom a osobnom základe (napr. po roku 1938, či v rokoch 1948 až 1989), ale predovšetkým na rozdielnych jednotlivostiach toho ktorého skutkového stavu. Aj teraz posudzovaný spor je toho dôkazom, keď postupným predmetom posudzovania boli viaceré právne tituly - kúpna zmluva z roku 1934 uvedená v notárskej zápisnici, nedotiahnutá vyvlastňovacia dohoda z roku 1938, neuplatnenie reštitučného nároku podľa zákona č. 128/1946 Sb., či neoprávnenosť držby. Z viacerých listín v súdnom spise doložených a vyjadrujúcich stanovisko príslušných orgánov štátu vo vojnovom a povojnovom období (tvoriacich skutkový stav zistený nižšími súdmi) vyplývala neujasnenosť vlastníckej situácie so spornými pozemkami pôvodne patriacim právnym predchodcom žalobcov, a to aj v čase po prijatí nariadenia č. 198/1941 Sl. z. a vyhl. č. 231/1942 U. n., čo bolo nakoniec zavŕšené až v roku 1999 problematickým vyhlásením o vydržaní vlastníckeho práva vo forme notárskej zápisnice, a to na základe kúpnej zmluvy z roku 1934. Od tejto pôvodnej argumentácie získania vlastníctva žalovaná v priebehu súdneho sporu v dôkaznej núdzi upustila.

22. Podľa názoru dovolacieho súdu, (aj) na pozadí uvedenej skutkovej situácie, odvolací súd správne, primerane dostatočne a spravodlivo odôvodnil záver o výnimke z aplikácie reštitučného (špeciálneho) predpisu už len tým, že podmienkou odňatia židovských poľnohospodárskych nehnuteľností slovenským štátom ex lege v zmysle § 150 nariadenia č. 198/1941 Sl. z. bolo poskytnutie dodatočnej náhrady, k čomu v prípade žalobcov (ich právnych predchodcov) nedošlo/nebolo preukázané. Rovnako tak nedošlo ani k zápisu vlastníckeho práva štátu (Štátneho pozemkového úradu) na základe ustanovenia § 152 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 198/1941 Sl. z., ktoré ustanovenie bolo v rozhodnom čase, t. j. k 16. máju 1942 účinné (bolo zrušené až od 16. novembra 1943). K takémuto zápisu nedošlo ani neskôr, pričom novodobý stav najskôr fakticky zohľadňoval pôvodný pozemkovoknižný stav (ROEP) v prospech právnych predchodcov žalobcov a neskorší zápis v prospech štátu z roku 1999 (NZ č. N18/99, Nz18/99) bol zjavne na rozpornom základe, keďže kúpna zmluva z roku 1934 nebola preukázaná. Ak potom štát pri odňatí nehnuteľností ex lege právnym predchodcom žalobcov na základe nariadenia č. 198/1941 Sl. z. nedodrжал ďalšie podmienky tohto zoštatnenia uvedené v tom istom

právnom predpise, t. j. nevyplatil náhradu („za tieto nehnuteľnosti sa poskytne dodatočne náhrada, ktorej výšku určí podľa § 156 a ktorú podľa § 159 vyplatí Štátny pozemkový úrad“) a neuskutočnil zápis vlastníctva [„súdy na žiadosť Štátneho pozemkového úradu vložia v pozemkovej knihe vlastnícke právo na nehnuteľnosti, ktoré sa stali podľa § 150 vlastníctvom štátu, pre slovenský štát (Štátny pozemkový úrad)“], resp. tento zápis nezrealizoval ani po uplynutí reštitučnej lehoty podľa zákona č. 128/1946 Sb., potom sa žalobcovia mohli domáhať ochrany ich vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka, a to žalobou o určenie vlastníckeho práva.

23. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

24. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalobcovia mali v dovolacom konaní plný úspech, preto majú nárok na náhradu dovolacích trov.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.